

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Oude IJsselstreek
Postbus 6
7050 AA Varsseveld

Datum
16 mei 2007

Behandeld door
M.C.J.M. Bekker RA

Ons kenmerk
3.111.158.460/

Onderwerp
Rapport van bevindingen accountantscontrole 2006

Uw kenmerk
-

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u het rapport van bevindingen accountantscontrole 2006.

Wij hebben dit rapport op 14 mei 2007 besproken met de portefeuillehouder financiën en de adjunct-directeur. Vervolgens zullen wij ons rapport op 23 mei 2007 bespreken met de commissie bestuur en middelen. Indien u naar aanleiding van dit rapport nog vragen heeft of behoefte aan een nader gesprek, dan kunt u contact opnemen met ondergetekenden.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

M.C.J.M. Bekker RA

G.J.B. Beimers RA

2

Concept

Gemeente Oude IJsselstreek

Gemeente Oude IJsselstreek

Rapport van bevindingen

Accountantscontrole 2006

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Accountantscontrole	6
2.1 Opdracht	6
2.2 Werkzaamheden	6
2.3 Combinatie jaarrekeningcontrole	6
3. Accountantsverklaring 2006	7
3.1 Strekking	7
3.2 Evaluatie van fouten en onzekerheden in het kader van de getrouwheid	7
3.3 Evaluatie van fouten en onzekerheden in het kader van de rechtmatigheid	8
4. Bedrijfsvoering / interne beheersing	10
5. Rechtmatigheid	11
5.1 Algemeen	13
5.2 Normen- en toetsingskader	13
5.3 Bevindingen rechtmatigheid	13
5.4 Vervolgtraject	14
6. Jaarverslaggeving en verantwoording	15
6.1 Algemeen	15
6.2 Informatiewaarde jaarverslag	15
6.3 Besluit begroting en verantwoording	16
6.4 Single information, Single audit (SiSa)	16
7. Rekening van baten en lasten	17
7.1 Resultaatontwikkeling	17
8. Balans	18
8.1 Kredietoverzicht	18
8.2 Reserves en voorzieningen	18
9. Financiële positie	19
9.1 Algemene beschouwing	19

4

Concept

Gemeente Oude IJsselstreek

10. Afsluiting **20**

Bijlage 1 : Bevindingen controle SiSa-bijlage **21**

**Bijlage 2 : In 2006 aan de gemeente Oude IJsselstreek verstrekte bijzondere
accountantsverklaringen** **22**

1. Inleiding

In dit rapport van bevindingen doen wij verslag van de uitkomsten van ons onderzoek naar het getrouwe beeld en de rechtmatige totstandkoming van lasten, baten en balansmutaties van de jaarrekening 2006. Bij deze jaarrekening hebben wij een goedkeurende verklaring verstrekt, zowel op het gebied van getrouwheid als op het gebied van rechtmatigheid. Wij spreken onze waardering uit voor de wijze waarop en de mate waarin de gemeente Oude IJsselstreek inspanningen heeft verricht om tot dit resultaat te komen. Ook de doorlooptijd waarbinnen de jaarrekening tot stand is gekomen, is ten opzichte van 2005 aanzienlijk verkort. In hoofdstuk 3 van dit rapport geven wij een nadere toelichting op onze accountantsverklaring.

In aansluiting op het bovengenoemde wijzen wij er nog wel op dat de verrichte controles voor de rechtmatigheid pas in 2007 zijn uitgevoerd. Indien deze interne controles gedurende het begrotingsjaar worden uitgevoerd, zullen zij bijdragen aan een verbeterde opzet en werking van het systeem aan interne (financiële) beheersing, waardoor betere bijsturingsmogelijkheden ontstaan.

Over de mogelijkheden tot verhoging van de informatiewaarde van de jaarverslaggeving hebben wij in onze rapportage controle jaarrekening 2005 enkele adviezen gegeven die de kwaliteit en de transparantie van de programmaverantwoording en de programmarekening ten goede zouden komen. Bij onze controle 2006 hebben wij geconstateerd dat met name aan de verplichtingen uit het Bbv invulling is gegeven. Wij verwijzen u verder naar hoofdstuk 5 van dit rapport.

Verder staan wij in dit rapport stil bij de financiële positie van de gemeente Oude IJsselstreek en de ontwikkeling daarvan in de toekomst, mede in relatie tot het weerstandsvermogen.

2. Accountantscontrole

2.1 Opdracht

Wij hebben van u de opdracht gekregen om de programmarekening 2006 van de gemeente Oude IJsselstreek te controleren. De aandachtspunten voor de controle zijn vastgelegd in het controleprotocol.

2.2 Werkzaamheden

Ten behoeve van de controle van de jaarrekening 2006 hebben wij een tussentijdse controle over 2006 uitgevoerd, waarbij wij diverse bedrijfsvoeringaspecten van uw organisatie hebben beoordeeld. De bevindingen en adviezen van deze tussentijdse controle hebben wij in een managementletter vastgelegd die wij aan het college van burgemeester en wethouders hebben uitgebracht.

2.3 Combinatie jaarrekeningcontrole

Voor wat betreft de combinatie van de controle van de jaarrekening en onze overige dienstverlening gelden strakkere regels dan voorheen. Dit heeft er onder andere toe geleid dat wij u jaarlijks rapporteren over de diverse door ons verrichte werkzaamheden.

Met betrekking tot het boekjaar 2006 hebben wij naast de controle van de jaarrekening de aanvragen voor diverse subsidievestigingen /-afrekeningen gecontroleerd. Een lijst hiervan is als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

Daarnaast hebben onderdelen van Deloitte ondersteunende diensten verleend op het gebied van interne controle rechtmatigheid voor de Wet voorziening gehandicapten en het leerlingenvervoer.

Voorts hebben wij in lijn met onze natuurlijke adviesfunctie, diverse adviesgesprekken met uw gemeente op het gebied van interne beheersing en verslaggeving gevoerd.

Er zijn door ons geen diensten verricht die strijdig zijn met de betreffende onafhankelijkheidsregels.

3. Accountantsverklaring 2006

3.1 Strekking

Bij de door het college van burgemeester en wethouders opgestelde jaarrekening 2006 hebben wij op 1 mei 2007 een goedkeurende accountantsverklaring afgegeven voor de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid.

De door u vastgestelde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 877.970 (1% van de totale lasten) en voor onzekerheden afgerond € 2.633.910 (3% van de totale lasten).

3.2 Evaluatie van fouten en onzekerheden in het kader van de getrouwheid

Hieronder geven wij de belangrijkste, al dan niet gecorrigeerde getrouwheids- en rechtmatigheidsfouten weer die wij hebben aangetroffen in de verantwoording over het jaar 2006:

Getrouwheidsfouten

Tijdens de controle van de jaarrekening 2006 hebben wij een aantal financiële correcties laten doorvoeren, te weten:

- De verwerking van het resultaat 2005 in het eigen vermogen;
- De waardering van de verkregen aandelen NUON;
- Het afboeken van diverse opgenomen verplichtingen, waarvoor in 2006 geen dienst of levering was ontvangen.

In de jaarrekening 2006 zit één niet gecorrigeerde fout die groter is dan de rapporteringstolerantie van € 50.000. Het gaat hierbij om het volgende. Met de algemene uitkering 2006 is een vergoeding ontvangen voor de invoering van de Wet inburgering nieuwkomers van € 108.800. Deze is als een kortlopende schuld op de balans opgenomen. Echter, omdat er geen bestedingsplicht geldt, moet deze vergoeding als onderdeel van het eigen vermogen beschouwd worden;

Daarnaast hebben wij een aantal presentatietechnische correcties laten doorvoeren teneinde de jaarrekening te laten voldoen aan de formele verslaggevingseisen van het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) en/of om de transparantie van de jaarverslaggeving te verbeteren. Alleen de toelichting op de grondexploitatie (voorraden) voldoet nog niet volledig aan het Bbv. In de toelichting op de niet in exploitatie zijnde gronden dient vermeld te worden wat de boekwaarde per vierkante meter bedraagt. Daarnaast dient voor de gronden in exploitatie de resultaatverwachting en de nog te maken kosten per balansdatum opgenomen te worden. Gezien het belang van de grondexploitatie en de daarmee gepaarde risico's voor uw gemeente, dringen wij erop aan om deze onderdelen in het vervolg in de jaarrekening op te nemen.

Conclusie

De geconstateerde (materiële) getrouwheidsfouten zijn in de definitieve jaarrekening 2006 gecorrigeerd, waardoor wij komen tot een goedkeurende accountantsverklaring voor de getrouwheid.

3.3 Evaluatie van fouten en onzekerheden in het kader van de rechtmatigheid**Externe rechtmatigheidsfouten**

Met uitzondering van de reeds bij de getrouwheid geconstateerde fout, te weten de ten onrechte opgenomen verplichting in het kader van de wet inburgering nieuwkomers, zijn bij de in- en externe controle geen afwijkingen van externe wet- en regelgeving geconstateerd die van invloed zijn op de strekking van de accountantsverklaring.

Volledigheidshalve merken wij daarbij nog het volgende op: in artikel 4 van de Wet fido is gesteld dat de kasgeldlimiet (wettelijk bepaald op 8,5% van de begrote lasten) niet mag worden overschreden. In 2006 is de toegestane kasgeldlimiet tijdelijk overschreden. Om deze overschrijding op te heffen is een langlopende lening van € 5,5 miljoen aangetrokken. Echter, omdat hier geen directe financiële consequenties uit voortvloeien, heeft deze bevinding geen effect op de strekking van de accountantsverklaring inzake rechtmatigheid.

In de paragraaf financiering (paragraaf 4. van het jaarverslag) is een inhoudelijke toelichting gegeven op deze overschrijding. Hiernaar verwijzen wij u.

Interne rechtmatigheidsfouten**➤ Interne regelgeving**

Bij de in- en externe controle op de naleving van de rechtmatigheid zijn met betrekking tot de interne regelgeving geen financiële onrechtmatigheden geconstateerd. Zoals intern ook is geconstateerd kunnen bij de processen inkopen, investeringen en subsidies nog wel verbeteringen worden aangebracht in het zichtbaar maken van het rechtmatig handelen. Intern zijn voorstellen gedaan over hoe dit vorm gegeven kan worden. Hierbij kan gedacht worden aan het aanpassen van de verordening, maar ook aanpassingen in de administratieve organisatie en interne controle.

➤ *Begrotingsrechtmatigheid lasten*

Er is sprake van een begrotingsafwijking op het saldo van de alle programma's, met uitzondering van programma 7:

Programma	Overschrijding
01 Veiligheid	157.347
02 Wonen	652.719
03 Economie en werkgelegenheid	134.848
04 Plattelandsontwikkeling	24.181
05 Leefbaarheid wijken en kernen	1.303.684
06 Maatschappelijke zorg en participatie	371.550
08 Algemeen bestuur	2.607.453
09 Openbare orde en brandweer	129.337
10 Verkeer, vervoer en waterstaat	757.461
11 Onderwijs	498.741
12 Cultuur, recreatie en sport	1.156.764
13 Werk en inkomen	94.768
14 Volksgezondheid en milieu	1.390.439
15 Ruimtelijke Ordening	956.505
Totaal	10.235.797

Zoals uit het overzicht van gerealiseerde baten en lasten 2006 blijkt worden deze overschrijdingen, gecompenseerd door een onderschrijding van de algemene dekkingsmiddelen. De resterende overschrijding van € 138.000 is overigens niet als onrechtmatig te kwalificeren. Op de algemene dekkingsmiddelen worden bij de begroting diverse posten opgenomen, die niet nader toegerekend worden aan de benoemde programma's. Bij de realisatie zijn uiteindelijk nog diverse kosten wel toegerekend aan programma's. Hierdoor is er geen transparant inzicht in begrote lasten ten opzichte van de te realiseren doelstelling en de werkelijke realisatie van de lasten ten opzichte van de gerealiseerde doelstellingen.

Zoals ook opgenomen in de "toelichting op de rekening van baten en lasten" van de jaarrekening 2006, onderdeel "analyse saldo ten opzichte van begroting 2006" worden de hierboven genoemde overschrijdingen hoofdzakelijk veroorzaakt door de toerekening van uren. In de begroting waren de salarislasten in zijn geheel bij de algemene dekkingsmiddelen verantwoord.

Voor de toekomst adviseren wij om niet met algemene dekkingsmiddelen in de begroting te werken, maar deze toe te rekenen aan de programma's die benoemd zijn. Hiermee ontstaat er meer inzicht in de totale (geraamde) kostprijs van een te realiseren doelstelling. Tevens kan hiermee bij de realisatie op een transparante wijze inzicht gegeven worden in de relatie tussen een eventuele lastenoverschrijding en de gerealiseerde doelstelling.

Conclusie

De geconstateerde fouten c.q. onzekerheden in de verantwoording betreffende de financiële rechtmatigheid zijn beperkt van omvang en liggen ver beneden de door u vastgestelde goedkeuringstolerantie. Derhalve heeft onze rechtmatigheidscontrole geresulteerd in een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel. Wel willen wij de aandacht vestigen op de grote afwijkingen tussen de realisatie en begroting per programma. Voor het boekjaar 2006 laat de transparantie hierdoor nog sterk te wensen over.

4. Bedrijfsvoering / interne beheersing

Samenvatting managementletter

Naar aanleiding van de in 2006 uitgevoerde interimcontrole, hebben wij een managementletter uitgebracht. Onderstaand geven wij de samenvatting weer.

De gemeente Oude IJsselstreek is per 1 januari 2005 ontstaan als gevolg van een herindeling. De voormalige gemeenten Wisch en Gendringen zijn per die datum samengevoegd tot de huidige gemeente Oude IJsselstreek. Het jaar 2005 kon hierdoor vooral worden gezien als een overgangsjaar, zowel ten aanzien van het uniformeren van de taken en activiteiten binnen de gemeente, als ten aanzien van de inrichting van de processen. De inrichting van de processen is bepalend voor de wijze waarop interne beheersing invulling krijgt binnen uw gemeente.

De algemene conclusie naar aanleiding van de interim-controle 2005 luidde als volgt:

“De gemeente Oude IJsselstreek verkeert momenteel nog in het beginstadium op het gebied van de invoering van interne beheersingsaspecten. Gezien deze ontwikkelingsproblematiek is uw organisatie op een aantal onderdelen onvoldoende “in control”. Wij adviseren u de geconstateerde tekortkomingen, zoals opgenomen in de bijlage bij de managementletter, op te nemen in een werkplan, op basis waarvan uw beheersingsstructuur vorm gegeven kan worden”.

Voor de organisatiegerichte controle 2006 hebben wij, mede ingegeven door onze eigen risicoanalyse de processen administratie & verslaglegging, grondexploitatie, subsidies en rechtmatigheid geselecteerd voor een meer intensieve controle. Voor de overige van belang zijnde processen hebben wij vastgesteld of er belangrijke wijzigingen hebben plaatsgevonden in de opzet van de processen en of de processen qua opzet ook daadwerkelijk als zodanig worden uitgevoerd. Bij deze werkzaamheden heeft de nadruk gelegen op de beoordeling van de aangebrachte verbeteringen in de processen, naar aanleiding van de bevindingen in 2005.

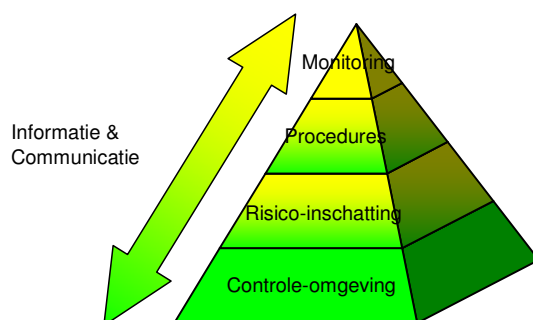
In 2006 is gewerkt aan het opstellen van een nota Planning & Controle, een nota reserves en voorzieningen en een Intern Controle Plan (ICP). De nota Planning & Control en het ICP hebben betrekking op het boekjaar 2007. Wij juichen deze ontwikkeling toe en wij adviseren uw gemeente werk te maken van interne controle en interne beheersing. Dit zal niet alleen moeten leiden tot betrouwbaarder informatie, maar tevens tot een grotere mate van doelmatigheid. Daarnaast heeft uw organisatie veel energie gestoken in het verbeteren van de opzet van de maraps, beraps en de begroting 2007. Bij de uitvoering van onze tussentijdse controle hebben wij geconstateerd dat de bevindingen met betrekking tot de inrichting van de processen uit 2005 nog steeds grotendeels van toepassing zijn in 2006. Ons is medegedeeld dat dit mede een gevolg is geweest van capaciteitsgebrek. Ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2006 hebben wij vastgesteld dat in 2006 niet uitgevoerde interne controles, alsnog zijn uitgevoerd. Voor 2007 adviseren wij u met klem de interne controles gedurende het jaar en in de processen plaats te laten vinden en de interne beheersing verder te verbeteren.

Procesbeschrijvingen en verbijzonderde interne controle:

Er zijn nog geen beschrijvingen van de primaire bedrijfsprocessen opgesteld. Bovendien zijn er geen verbijzonderde interne controles uitgevoerd op de naleving van de bedrijfsprocessen. Deze twee componenten vormen mede de basis voor de interne financiële beheersing binnen uw organisatie.

Coso

Naar aanleiding van onze bevindingen over het boekjaar 2006 hebben wij uw organisatie uitgewerkt volgens het coso model. Het interne beheersingsraamwerk volgens het COSO-model bestaat uit onderstaande vijf elementen die ook in die samenhang moeten worden gezien:

Hieronder volgt onze conclusie per component:

Controle-omgeving

Na de gemeentelijke herindeling is op het gebied van organisatieontwikkeling en daarmee aan het invullen van de totale beheersomgeving voor een adequate bedrijfsvoering op een beperkt aantal onderdelen vooruitgang geboekt. Door het ontbreken van inzicht in de belangrijkste processen/procedures en onduidelijkheden in bevoegd- en verantwoordelijkheden zijn wij van mening dat het inrichten/invullen van de beheersomgeving onvoldoende is.

Risico-inschatting

Risicomanagement maakt nog geen structureel onderdeel uit van de bedrijfsvoering. Het opzetten, structuren en vormgeving van een risicomanagementsysteem in uw organisatie dient op korte termijn plaats te vinden. Dit betekent uiteraard niet dat de praktische kant uit het oog verloren moet worden, maar dat zaken als een juridische toets op besluitvorming minimaal plaats dient te vinden.

Procedures (controleactiviteiten)

De basis AO/IC van een aantal belangrijke processen is niet voldoende en voldoet niet aan de minimumeisen voor het verkrijgen van voldoende zekerheid over de getrouwheid en de rechtmatigheid van de hieruit voortvloeiende financiële handelingen. Gemeentebreed moet procesbeheer verder gestructureerd en verankerd te worden in uw organisatie. Daarnaast is het van groot belang dat op korte termijn, door aanvullend onderzoek, inzicht wordt verkregen of en in welke mate de door ons geconstateerde tekortkomingen c.q. onvolkomenheden effect hebben op het getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2006.

Monitoring

In 2007 zijn er nog diverse verbijzonderde interne controles uitgevoerd om de geconstateerde leemten bij de onderdelen procedures en controleomgeving te ondervangen. Voor de komende periode kunnen de uitkomsten van 2006 en begin 2007 dienen voor het zowel kwalitatief als kwantitatief verder doorontwikkelen van de werkzaamheden, om als volwaardig intern beheersinstrument te kunnen fungeren.

Informatie & Communicatie

De (tussentijdse) informatievoorziening moet op korte termijn verder worden vorm gegeven, in samenhang met de overige verbeterpunten ten aanzien van de beheersomgeving, risicomanagement, de procedures en monitoring, zodat deze als volwaardig sturings- en verantwoordingsinstrument kan fungeren.

5. Rechtmatigheid

5.1 Algemeen

Over 2005 heeft uw gemeente een oordeelonthouding inzake de rechtmatigheid ontvangen. In 2006 heeft uw gemeente een intern controleplan opgesteld voor 2007. Bij de bespreking van de managementletter 2006 is afgesproken om te kijken of het haalbaar was om al voor 2006 voldoende interne controle uit te voeren, zodat het mogelijk zou worden om een oordeel over de rechtmatigheid voor 2006 te krijgen.

Zoals reeds verwoord zijn de afgelopen maanden aanzienlijke inspanningen geleverd om invulling te geven aan deze ambitie. Deze inspanningen zijn overigens niet slechts relevant in het kader van het voldoen aan de wettelijke verplichtingen inzake rechtmatigheid. De aandacht voor de ex- en interne regelgeving en het organiseren van de controle op de naleving daarvan, heeft naar onze stellige overtuiging ook positieve effecten op de transparantie richting burgers en de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

Wij zijn met uw gemeente verheugd dat deze inspanningen hebben geleid tot een goedkeurende rechtmatigheidsverklaring. Onderstaand gaan wij korthedshalve in op het doorgelopen rechtmatigheidsproces en geven wij enkele belangrijke verbeteradviezen mee voor de toekomst.

5.2 Normen- en toetsingskader

In het jaar 2007 heeft uw gemeente het normen- en toetsingskader verder vormgegeven voor het boekjaar 2006. In het toetsingskader is aangegeven welke bepalingen van de regelgeving relevant zijn, dan wel aan welke bepalingen financiële consequenties verbonden zijn. Dit toetsingskader is van belang voor de interne en externe rechtmatigheidscontrole aangezien uw gemeente ten aanzien van het voorwaarden criterium zich beperkt tot een toets naar recht, hoogte en duur van de financiële beheershandelingen. Deze keuze vinden wij in dit stadium een logische keuze.

5.3 Bevindingen rechtmatigheid

In 2006 is voor een groot aantal processen een verbijzonderde interne controle uitgevoerd en/of zijn deze processen door ons aan een nadere rechtmatigheidscontrole onderworpen zoals:

- Salarissen;
- Inkopen;
- Investerings, (inclusief Europese aanbestedingen);
- Subsidieverstrekkings;
- Belastingen en heffingen, inclusief de bouwvergunningen;

- Treasury;
- Verstrekking in het kader van de Wet voorziening gehandicapten;
- Naleving verordening leerlingenvervoer.

Tijdens onze jaarrekeningcontrole hebben wij een review uitgevoerd op de uitgevoerde interne controles. Hieronder volgen onze bevindingen en conclusies vanuit de review.

- De opzet, aanpak, uitvoering en rapportages van de interne controles zijn van een voldoende niveau.
- Een aandachtspunt betreft nog de vertaling van de bevindingen naar de gevolgen voor de verdere werkzaamheden. Tevens dienen de bevindingen beter gekwantificeerd te worden, zodat deze eenvoudig betrokken kunnen worden in de uiteindelijke oordeelvorming.
- In aanvulling hierop zijn wij van mening dat wij voor onze controle in redelijke mate gebruik kunnen maken van c.q. kunnen steunen op de uitkomsten van de interne controles.
- De uitvoering van de interne controle moet tijdiger en meer gedynamiseerd (verspreid over het jaar) plaatsvinden.
- In paragraaf 3.3. van deze rapportage zijn wij reeds ingegaan op de belangrijkste rechtmatigheidsbevindingen inzake de financiële rechtmatigheid.

Zoals al vermeld komen wij op basis van de uitkomsten van de intern en extern uitgevoerde rechtmatigheidscontroles tot een goedkeurend oordeel met betrekking tot de financiële rechtmatigheid.

5.4 Vervolgtraject

Zoals eerder verwoord is de beoordeling van de rechtmatigheid door uw gemeente op serieuze wijze opgepakt. Vanuit de interne controleverslagen van de verschillende processen en onze uitgevoerde controles over het jaar 2006, constateren wij dat een aantal acties c.q. maatregelen wenselijk is voor het verbeteren van de processen, het aanpassen van regelgeving en het structureel verbeteren van de interne controle. Een ander belangrijk aandachtspunt c.q. leerpunt uit bovengenoemd traject is dan ook dat de uitkomsten van deze verbijzonderde interne controles een positieve impuls (moeten gaan) vormen om de beheersorganisatie van uw gemeente verder af te stemmen op de aanvullende eisen in het kader van de rechtmatigheidscontrole. Essentieel hierbij is dat het belang en de noodzaak van rechtmatig handelen organisatiebreed wordt gecommuniceerd. Tevens dient de doelmatigheid van de processen en controles niet uit het oog te worden verloren.

In 2007 moet het in 2006 in gang gezette traject voor verbetering van de bedrijfsvoering worden voortgezet. Hiervoor heeft uw organisatie reeds een intern controleplan 2007 opgesteld, op basis waarvan organisatiebreed verbijzonderde interne controlewerkzaamheden zullen worden geïmplementeerd en uitgevoerd. Wij adviseren hierbij de in paragraaf 5.3. opgenomen bevindingen te betrekken.

6. Jaarverslaggeving en verantwoording

6.1 Algemeen

Het jaarverslag 2006 van de gemeente Oude IJsselstreek is qua indeling in hoofdlijnen gelijk aan het verslag van 2005.

De jaarverslaggeving 2006 van de gemeente Oude IJsselstreek bestaat uit:

- Het jaarverslag (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2006.

In de programmaverantwoording is informatie opgenomen over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Alle verplicht voorgeschreven paragrafen zijn in voldoende mate opgenomen in de jaarverslaggeving 2006. Het jaarverslaggedeelte valt niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de programmarekening met toelichting en de balans met toelichting.

De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij “marginaal getoetst”. Deze toetsing blijft beperkt tot het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden tussen het jaarverslag en de jaarrekening. De accountantscontrole omvat daarom geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen.

6.2 Informatiewaarde jaarverslag

Vorig jaar concludeerden wij dat de informatiewaarde van zowel de programmaverantwoording als de verplichte paragrafen matig was. In 2006 heeft uw gemeente een start gemaakt om de informatiewaarde van de jaarverslaggeving te verhogen. Daartoe zijn in 2006 reeds enkele verbeterlagen geëffectueerd, danwel zijn deze in gang gezet. Wij zijn dan ook van mening dat vooral de analyse van de programma's en de paragrafen “lokale heffingen, weerstandsvermogen en onderhoud kapitaal goederen” aan kwaliteit hebben gewonnen.

Ons inziens moet uw gemeente het komende jaar aan de volgende onderdelen een hoge prioriteit toekennen om de informatiewaarde van de jaarverslaggeving verder te vergroten.

- Het voorkomen dat afwijkingen op programma's een administratieve oorzaak hebben (o.a. de toerekening van de uren aan de programma's, terwijl deze in de begroting op de algemene dekkingsmiddelen stonden, of het niet op dezelfde kostenplaats verantwoorden van de raming en de realisatie van de last).

- Het doorontwikkelen van prestatie-indicatoren, zodat een transparanter beeld ontstaat of de beoogde doelstellingen c.q. effecten met de daarvoor beschikbare middelen op een effectieve en efficiënte wijze zijn gerealiseerd. Wij hebben vernomen dat bij de begroting 2007 hiervoor een eerste aanzet is gegeven. Wij adviseren u terzake een groeipad te volgen voor de komende jaren.

6.3 Besluit begroting en verantwoording

In 2005 hebben wij diverse afwijkingen van het Bbv geconstateerd. Enkele van deze afwijkingen zijn in 2005 ook opgenomen in de accountantsverklaring. In het kader van onze controle van de jaarrekening 2006 hebben wij alleen de in paragraaf 3.2. afwijkingen met betrekking tot de voorraden van de grondexploitatie geconstateerd. Wij vinden deze verbeterslag een zeer positieve ontwikkeling. Wij gaan er dan ook van uit dat de jaarrekening 2007 op alle punten zal voldoen aan het Bbv.

6.4 Single information, Single audit (SiSa)

Door de invoering van SiSa wordt de (rechtmatigheids)controle van specifieke uitkeringen volledig geïntegreerd in de rechtmatigheidscontrole van de gemeentelijke jaarrekening. Voor uw gemeente gaat het in 2006 “slechts” om 2 regelingen. Volledigheidshalve wijzen wij u erop dat in de jaarrekening 2007 de diverse onderdelen van de Wwb opgenomen moeten worden. Deze regelingen worden door het ISWI uitgevoerd. Omdat het ISWI voor 2006 nog een gecombineerd budget heeft ontvangen dient het ISWI dit jaar zelf de SiSa-bijlage op te stellen. Vanaf 2007 zal het ISWI geen gecombineerd budget meer ontvangen en dient de gemeente Oude IJsselstreek zelf de SiSa-informatie op te nemen. Wij adviseren u om bijtijds afspraken te maken met het ISWI over de tijdige aanlevering van de gegevens die hiervoor benodigd zijn.

SiSa heeft een aantal kenmerken:

- De wet- en regelgeving die in de controle betrokken moet worden, wijzigt niet. Deze blijft onderdeel van het normenkader en het toetsingskader voor de rechtmatigheidscontrole van de gemeentelijke jaarrekening. De **inhoud** van de rechtmatigheidscontrole op de gemeentelijke jaarrekening vermindert door de invoering van SiSa derhalve niet.
- De **omvang** van de externe controle wijzigt wel, doordat de materialiteit c.q. tolerantie die wordt gebruikt bij de controle van de betreffende uitkeringen niet meer gebaseerd is op de omvang van de betreffende individuele uitkering, maar gelijk is aan de materialiteit c.q. tolerantie voor de jaarrekening als geheel. Hierdoor daalt het aantal te selecteren waarnemingen in het kader van onze gegevensgerichte controlewerkzaamheden.
- Los van de SiSa-bijlage hebben ministeries de mogelijkheid om aanvullende informatie te vragen. Deze informatie hoeft echter niet door ons te worden gecertificeerd.

In deze rapportage brengen wij u verslag uit over de controle van de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2006.

Bevindingen

Tijdens onze controle hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd omtrent het op de juiste wijze invullen en toetsen van de gegevens in de SiSa-bijlage.

Conform de regelgeving met betrekking tot SiSa moet de accountant afzonderlijk rapporteren over geconstateerde fouten met betrekking tot de SiSa-bijlage. Deze rapportage hebben wij als afzonderlijke bijlage (1) opgenomen.

7. Rekening van baten en lasten

7.1 Resultaatontwikkeling

De programmarekening over het jaar 2006 sluit met een voordelig resultaat voor bestemming van € 3,47 miljoen (begroot na wijziging € 3,29 miljoen voordelig). Het resultaat is als volgt te recapitulieren (x € 1.000):

	Rekening 2006	Begroting na wijziging 2006
Lasten	87.797	80.396
Baten	<u>91.269</u>	<u>83.690</u>
Voordelig resultaat voor bestemming	3.472	3.294
Resultaatbestemming	<u>- 2.511</u>	<u>-3.294</u>
Voordelig resultaat na bestemming	961	0

De analyse van het resultaat 2006 ten opzichte van de begroting is in de paragraaf “toelichting op de rekening van baten en lasten” van de jaarrekening 2006 in hoofdlijnen uiteengezet. De analyse wordt op programmaniveau nader gespecificeerd en is naar onze mening toereikend en deugdelijk van aard. Hierbij dient wel opgemerkt worden dat de afwijkingen als gevolg van de urentoerekeningen een verstoring beeld geven in de analyse. Wij adviseren u in 2007 het systeem van de kostenverdeling te verfijnen door onder andere tussentijds een analyse uit te voeren op de kostenplaatsen. Hierdoor ontstaat een realistischer beeld van de doorbelasting en de resultaten naar de programma's c.q. producten.

Per saldo is in 2006 € 2,51 miljoen (begroot € 3,29 miljoen) toegevoegd aan de reserves zodat het uiteindelijk nog te bestemmen jaarresultaat € 961.446 voordelig bedraagt (begroot € 0).

8. Balans

8.1 Kredietoverzicht

In de toelichting op de balanspost materiële vaste activa wordt geen stand van zaken ten aanzien van de belangrijkste investeringen opgenomen. Hierdoor zijn in de jaarrekening voor de belangrijkste investeringskredieten de bijzonderheden/ontwikkelingen, de toereikendheid van het krediet en het (verwachte) jaar van afsluiting/oplevering investeringskrediet niet inzichtelijk. Wij adviseren u om dit vanaf het boekjaar 2007 wel op te nemen teneinde de informatiewaarde van de (lopende) investeringskredieten te vergroten.

8.2 Reserves en voorzieningen

In 2006 heeft u de vernieuwde nota reserves en voorzieningen vastgesteld. De hierin opgenomen herschikkingen en op te heffen reserves zijn in de jaarrekening 2006 verwerkt. Wij hebben vastgesteld dat de verwerking van de nota reserves en voorzieningen op correcte wijze heeft plaatsgevonden.

Wethouderspensioenvoorziening

Uw gemeente heeft ultimo 2006 een voorziening voor wethouderspensioenen van € 579.000. De doelstelling van deze voorziening is om op termijn de pensioenverplichtingen van de huidige wethouders te kunnen dekken. Gelet op de specifieke en complexe wet- en regelgeving aangaande pensioenverplichtingen (ex-) wethouders en de daarbij behorende actuele ontwikkelingen van het overdragen van waarden dringen wij erop aan in 2007 de totale situatie aan (toekomstige) pensioenverplichtingen aan (ex-) wethouders gedetailleerd in beeld te brengen. Vervolgens is het van belang om vast te stellen hoe en in welke mate deze toekomstige verplichtingen zijn afgedekt in de meerjarenbegroting.

In zijn algemeenheid geldt in het Bbv dat het instellen van een voorziening voor employee-benefits niet is toegestaan tenzij de jaarlijkse verplichting een ongelijkmatig karakter vertoont. De jaarlijks soms aanzienlijke fluctuaties in dergelijke verplichtingen door mogelijke (tussentijdse) wethouderswisselingen zijn een belangrijke factor voor de verplichtingen wegens pensioen en wachtgeld wethouders. De verplichtingen en daarmee de fluctuaties ervan worden nog verhoogd als oud-wethouders de gevormde pensioenrechten opeisen bij een pensioenbreuk. Het betreft verder wisselingen binnen een relatief kleine groep medewerkers, waardoor de jaarlijkse schommelingen in de verplichtingen in verband met pensioenen wethouders al snel aanzienlijk kunnen zijn. De voorziening zal dan – ter bepaling van de hoogte en toereikendheid

van de voorziening – actuarieel berekend moeten worden. Wij adviseren dit in 2007 adequaat in beeld te brengen en zonodig een toereikende voorziening op te nemen in de jaarrekening 2007.

Overigens is ons meegedeeld dat deze zaken de aandacht van uw gemeente hebben, mede in het kader van het eventueel extern verzekeren van de wethouderspensioenen. Inmiddels is het besluit genomen om de wethouderspensioenen extern onder te brengen.

9. Financiële positie

9.1 Algemene beschouwing

In de verslaggevingsregels van gemeenten, het Bbv, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Als onderdeel van de resultaatbepaling mogen geen mutaties in het eigen vermogen plaatsvinden. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het resultaat voor bestemming bedraagt € 3,47 miljoen voordelig. Per saldo is in 2006 € 2,51 miljoen toegevoegd aan de reserves, zodat het uiteindelijke nog te bestemmen jaarresultaat 2006 € 961.446 voordelig bedraagt.

In onderstaand overzicht hebben wij de mutaties in de reserves weergegeven (x € 1.000):

Stand van het eigen vermogen 1 januari 2006	12.582
Nog te bestemmen resultaat 2006	961
Per saldo toegevoegd vanuit de exploitatie aan de reserves	2.511
Stand van het eigen vermogen per 31 december 2006	16.054

Voor een uiteenzetting van de mutaties per reserve verwijzen wij u naar de bladzijden 38 tot en met 41 van de programmarekening.

Het totaal van het eigen vermogen per 31 december 2006 van uw gemeente bedraagt derhalve € 16,1 miljoen tegenover € 12,6 miljoen per 31 december 2005. Dat is 14,6% van het balanstotaal (2005: 12,1% van het balanstotaal). Een belangrijk deel van deze reserves, zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen van het jaarverslag, is reeds ingezet als dekkingsmiddel. De door de gemeente Oude IJsselstreek berekende weerstandscapaciteit bedraagt per 31 december 2006 afgerond € 8,4 miljoen. Dit bedrag is te beschouwen als buffer voor het opvangen van toekomstige risico's waarvoor géén voorzieningen en/of verzekeringen zijn afgesloten. De risico's zijn in de paragraaf weerstandsvermogen becijferd op circa € 700.000. Dit resulteert in een beschikbare buffer van circa € 7,7 miljoen. Echter, hierbij dient in ogenschouw genomen te worden dat nog niet van alle risico's een inschatting is gemaakt van de kans van voordoen en de

mogelijke schade die de gemeente loopt als het risico zich voordoet. Derhalve kan nog geen volledige uitspraak over de toereikendheid van het weerstandsvermogen worden gedaan. De beschouwing op het weerstandsvermogen in de paragraaf beschouwen wij derhalve als een tussenstand. Voor de toekomst adviseren wij u de kwantificering van de risico's nader te verfijnen, zodat een steeds betere uitspraak over de toereikendheid van het weerstandsvermogen gedaan kan worden.

Overigens willen wij u complementeren met de opzet van de paragraaf Weerstandsvermogen. Alle essentiële onderdelen die het weerstandsvermogen beïnvloeden worden op een heldere en transparante wijze uiteengezet. Resteert nu nog de totale kwantificering van risico's zodat het voor een ieder mogelijk wordt om een eigen oordeel te vormen over de toereikendheid van het aanwezige weerstandsvermogen.

10. Afsluiting

Wij vertrouwen u met dit rapport van dienst te zijn geweest en zijn graag bereid tot het verstrekken van een nadere toelichting.

Deloitte Accountants B.V.

M.C.J.M. Bekker RA

G.J.B. Beimers RA

21

Concept

Gemeente Oude IJsselstreek

Bijlage 1 : Bevindingen controle SiSa-bijlage

	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout of onzekerheid
1	Onderwijsachterstandenbeleid niet G-31	Géén	-	-
2	Tijdelijke subsidieregeling Schuldhulpverlening 2006 (TSS)	Géén	-	-

Bijlage 2 : In 2006 aan de gemeente Oude IJsselstreek verstrekte bijzondere accountantsverklaringen

Datum verzending	Omschrijving Accountantsverklaring
27 maart 2006	AV Wet Inburgering Nieuwkomers 2005
28 april 2006	AV Vangnetregeling Huursubsidie 2005
6 juli 2006	AV project bodemkwaliteit 2005
12 juli 2006	AV Specifieke Uitkeringen 2005
16 oktober 2006	AV VVTV 2005
23 oktober 2006	AV N18 Idinkweg Varsseveld